

Steklenice (fľaške) mnogovrstnih barv, velike in majhne, v podobah različne, se nahajajo v razstavah z neprilichnimi, dostikrat prekrhkimi zamaški in pri tem še slabo zamašene in zakapljane, in tako skopo, bi rekel mačehno napolnjena, da je večkrat med zamaškom in vinom po 2 do 3 palcev praznega prostora; napisi so tudi večidel grdo pisani, da se komaj beró ali se jim še celó po lekarski šegi papirnate proge z napisi privezujejo. Lejte! dragi vinorjci, če v tacih posodah vino v razstavo pošiljate, ne boste svojemu vinu, če je še tako dobra kapljica, veliko hvale privabili. Svet dandanašnji hoče, da se mu dobro blagó v lični posodi kaže! V razstavah mora vsako razstavljeno blago že od daleč oči gledavcev na-se obračati, sicer ga še ne pogledajo ne. Taka je in ne drugače, če se tudi na glavo postavimo.

To je eno, kar pokladamo vinorejcem za prihodnjo razstavo na srce.

Drugo, zeló važno pa je to, da skrbimo, da je razpostavljeno vino dobro, čisto, lepo. Vina ne smemo še le malo poprej, predno ga pošljemo v razstavo, iz soda pretakati v steklenice, da se v njih še le vsede in to potem vino motno ali kalno dela. Čisto samo po sebi ali očiščeno mora biti, da je okusno ga videti. Steklenica vsaka mora polna biti celó do zamaška; slabi zamaški večkrat oskrunijo vino. Da pride čisto in nepoblojeno pred preskusno komisijo, ga moraš, če je le moč, več mesecev poprej v manjših posodah pustiti, da se uleži; 4 do 6 tednov pa, predno ga v fľaške napolniš, pretoči ga v kak požepljen sod in kakih 8 dni po pretaki ga s čistim ribjim klejem (Hausenblase) učisti. Če si na to vižo vino popolnoma čisto in svetlo napravil, glej, da ga, kar se le dá, na miru pustiš; bolje boš opravil, če ga, namesti po čepu, iz soda po vlaku (buči ali leverčkom, Heber) v fľaše pretakaš in pri iztoku čepa ali vlaka kako cevko iz gumilastika napraviš, ktera seže do dna v fľašo, po kateri se vino mirno v fľašo poceja.

Zamaški morajo na tistem koncu, kjer se vina dotikajo brez luknjic biti; v čisto vroči vodi se razmočijo, dobro obrišejo in z ročno mašino v fľašo potisnejo ali pa s kakim lesenim betom tako v steklenico zatolčejo, da tikoma vina pridejo. Od zunaj se zamašek z ostrim nožem vrh stekleničnega vratú gladko odreže, s cinkovim papirjem ovije in trdo z motozom zaveže.

Etikete (napisni listki) se z bukvoveznim klejem ali gumijo na fľaško prilepijo.

Vin, ki se za razstavo kolikor toliko na barvi itd. premené, ne gré zalivati, ker tako pridejo poblojena pred preskusno komisijo; to pa škoduje ne samo razstavnikom, ampak vinu vsega ondašnjega kraja.

Gospodarska novica.

* Bolezen svilnih ali židnih črvičev še ni nehala. 1857. leta se je prikazala na Francozskem in Laškem in je do 1860. leta napravila veliko škode. Potem je nekoliko odjenjala, 1863. leta pa se zopet hudo pričela. Kupčijska zbornica v Turinu popisuje veliko škodo, ki jo severno Laško trpi po tej bolezni. Znano je, da laška dežela je posebno po svili ali židi obogatela; zdaj pa trpi veliko škodo. Pred 10 leti so v 100 vaséh severnega Laškega bili sejmi za svilo, na katerih se je skupilo okoli 10 ali 11 milijonov tolarjev, zdaj pa jih komaj 5 milijonov skupijo. Svilorejci laški so si dali japonsko in grško črviče seme preskrbeti; japonsko se je še precej dobro obneslo, grško pa ne tako.

Národne stvari.

Njih ekscelencija gospod baron Mecséry na deželnem zboru štajarskem.

Po tem naslovom se nahaja v praških „Narodnih listih“ števec 50 sestavek, ki primirja odgovor c. k. deželnega glavarja na interpelacijo Razlagovo z odgovori, ki so jih Čehi o narodnih zadevah prejeli od svojega rojaka g. barona Mecséry-a, ko je pod Schmerlingovim ministerstvom bil deželni glavar česki. Zeló podobni so si ti odgovori — pravijo „Narodni listi“ — kajti tudi nam je rekel: Vi hočete, da se vaš jezik omikuje in olikuje, a kako to, ker nimate ne knjig, ne slovstva, ne učiteljev, ne učenih mož, ne znanstvenih dél; potrpite tedaj z nemštvom, dokler dospéte do tiste dôbe, ko boste imeli svoje lastne pripomočke za to, česar želite. — Zlata Tantalova jabelka so se nam kazala, ki pa jih človek doseči ne more! Ako bi se taka logika obrnila narobe, potem pač bi bila prava, namreč: ker nimate še knjig, slovstva itd., treba, da se začne nauk v šolah, se vpelje jezik v uradnije in javno življenje in se po tej poti omikuje jezik in izdeluje slovstvo. To je edina prava pot, ker tako se je začelo in delalo pri vseh narodih po vsem svetu. — „Telegraf“, časnik znane velikonemške stranke štajarske — pravijo „Narodni listi“ — je prav gorko pohvalil gosp. deželnega poglavarja, rekoč, da si je s svojim odgovorom na interpelacijo Razlagovo za nemško stvar netajljive zasluge pridobil. — Taka „Telegrafova“ pohvala ne potrebuje nobenega komentara.

Zgodovinske stvari.

Glavarji notranje Avstrije.

Rokopis iz prešlega stoletja, ktereга nam je zapustil Janez Daniel baron Erberg, nam naznanja od 1565. do 1677. leta poglavarje notranje Avstrije. Bili so: Ludovik grof Löwenstein 1565, Varban avstrijski, škof krški 1570, Krištof Andrej baron Spaur, škof krški 1577, Karol Stobej, škof lavantinski 1597, Janez Sigismund grof Wagensberg 1609, Janez Jakob baron Lamberg, škof krški 1611, Tomaž Kren, škof ljubljanski 1614, Leonard Göz, škof lavantinski 1621, Reinold Skarliči, škof ljubljanski 1630, Baltazar Galer, baron 1638, Janez Marko grof Altringen, škof sekavski 1638, Wolfgang Rupert Rindsmaul baron, pozneje grof 1655, Erasem Vilelm grof Saurau 5. aprila 1666, Oton grof Rindsmaul 13. januarja 1667, Juri Kristijan grof Saurau 12. junija 1688 (1680. l. deželni glavar), Juri Friderik grof Mersperg, c. tajni svetovavec, 31. avgusta 1677.

Iz „Triglava.“

Slovensko slovstvo.

* Čitavnice — podučivnih listov za slovenski narod — ki jih izdava dr. Ivan Gršak, 3. zvezek je prišel na svetlo. Iz povestnice in popisov obsega: Uspeh človeške modrosti. Pota človeške omike (III.). Obrazi iz starodavnega življenja (II.). Najstarejša dôba slovenske zgodovine. O narodnih pesmih in pravljicah plemen slovanskih. O zgodovinskem pravu. Avstrijska povestnica (III.). — Iz naravoslovja: Kratek popis zemlje. Pogoji življenja. Naravoznanski listi (II.). Obraz iz živalskega življenja v južnej Ameriki. — Iz pravoznanja: županovanje. — Iz narodarstva: Socijalne razmere na Francozskem. — Pisatelji temu zvezku so gospodje: dr. Muršec, dr. Šubic, J. Borovski, prof. Ple-

teršnik, F. Žličar, V. Ogrinec, A. Zupančič, dr. Srnec, A. Gorenec in izdatelj sam. — Po tej tvarini in po teh pisateljih se vidi, da je tretji ta zvezek v vsem vreden družnik prvih dveh zvezkov. Mnogo zadreg je zadrževalo izdanje tega zvezka, ki jih je neutrudljivi izdatelj vendar srčno in srečno zmogel. Četrty zvezek pa napoveduje gospod dr. Geršak tako-le: „Ker mislim IV. zvezek kmalu po veliki noči dati na svitlo, prosim častite bravece, naj se kmalu pri meni oglasijo, ali jim naj pošljem daljne zvezke. Posebno uljudno pa prosim tiste slavne naše čitavnice in častite gospode, kterim sem že lansko leto poslal I. zvezek (samega ali z drugim zvezkom vkup) na ogled, da mi naj sprejete zvezke, ako jih ne pridržijo, nazaj pošljejo, ali pa denar za prejete ali razprodane. Ker pisatelji naši niso mecenati, temuč domorodci slovenske krvi, ki žrtvujejo na oltar domovine, kar imajo — svoje vednosti, ni toraj pričakovati, da bi jih narod za njihovo domoljubnost še kaštigoval z materijalno zgubo in da bi se vresničila beseda čitavničinega pretresovavca gosp. dr. Mencingerja v Novicah: „Najdraža stvar v deželi je knjiga.“ V Mariboru 1. marca 1866.

* *Klasje z domačega polja.* Zbirka najboljih del slovenskih pisateljev z dodanimi kritičnimi vvodi, življenjepisnimi črticami in kamnotiskarnimi podobami — se imenuje knjiga, ki jo bodeta v Ljubljani po knjižotržcu g. Otonu Wagnerji gospoda Jože Jurčič in Jože Stritar izdajala v snopičih po 96 strani debelih. Prvi snopič, ki pride že v nekoliko dneh na svitlo, bode obsegal Preširnov življenjepis, njegovo podobo, voden spis o njegovih pesmih in en del njegovih poezij; v dveh naslednjih snopičih se bodo izdale vse druge poezije tega pesnika, med kterimi jih je več taci, ki se ne nahajajo v njegovi zbirki. Na to pridejo na vrsto izbrana dela, ki so je spisali Levstik, Jenko, Vodnik, Koseski, Cegnar, Erjavec, Slomšek, Terstenjak, Toman, Valjavec, Vilhar in drugi. Vvrstile se bodo tudi kritično razbrane narodne pesmi, kterih je veliko med narodom nabranih in še nikjer natisnjenih. — Tako napovedujeta izdajatelja „Klasje iz domačega polja“, da se zbere in združi, kar je raztresenega in da se preišče in spravi na dan, kar je še skritega. Temu razglasu dodaja založnik še to naznanilo, da vsak snopič bode po naročilu veljal 25 krajc., posamezno pa se bo dobival za 30—36 krajc., in da za Preširnovimi pesmami pridejo Levstikove na vrsto, vse dozdaž že natisnjene vendar ne vse izdane, pa tudi še drugi njegovi spisi. — Nadjati si more ta „zbirka“ obilo naročnikov tem več, ker ji je tudi zmerna cena postavljena.

* *Mladega vincarja* v poduk vinorejcem so vsi razprodani. — Temu naznanilu pa pristavljam, da bo z božjo pomočjo, ako založnika dobim, drugi natis blizo dvakrat večji in sedanjim okoliščinam celó primeren že do sred leta beli dan zagledal. Hvala lepa vsem podpornikom!

Pri Negovi.

France Jančar, kaplan. *)

Odlomek

iz predigre k tragediji „Marija Antonijeta.“

v 11. listu naznanjene.

Spisal Fr. Zakrajšek.

(Princ Kondé in Brezé v razgovoru prisedša.)

Brezé. Od kralja upati pomoči zdaj?

Zdaj, ko povodenj se trinogov ljutih
Vsesilno krog razliva po deželi
Francozki? Zdaj, ko smrt na bogatina
In na poštene vse Francoze že
Iz toljko lakomnih pestí grmí?

*) Brez vspeha smo iskali.

Vred.

Kondé. Bog nam pomagaj! — Žalostni so dnovi.
To vé že vsak Francoz; al kralj je vendar
Še na prestolu. Naj se derejo
Le vrane, orel miren še sedi
V visokem gnjezdu, ino moč je tam!
Brezé. Močan še zdi se kralj v škrlatnem plašču,
Je res; pa trese se mu žezlo v roci,
In ko trstika oklanja se vsaki sapi.
Verjemi, dragi moj, že delapust
Obhajamo krvave anarhije,
Ko kri prelije mnogo mnogo žrtev
Njih boginji, izsiljeni svobodi,
Gorjé nam! Smrt nam scer življenje krađe,
Tatinsko po navadi izmikuje
Prijetle nam in znanee, pa — počasi;
Ker glasnikov redí u svoji hiši,
Ki je pošilja v tabor smrtne družbe;
In tolovajka je le kakšenkrat.
Tam laže pa nebó, ko tvoj pogled
Prihodnost milo bere v jasnih zvezdah.
Nenadoma ti skoči smrt na tilnik,
Njen si, pa že si bil, ker duša zdajci
Zbežala plaho je iz nemih ust.
Na čast mrliča pa zatuli hripav
Krohó in besna kletev. Taka
Osoda čaka nas in kralja z nami,
Če hitro ne zbežimo —

Kondé. Ne zameri,

Vse črno vidiš ti, jaz ne tako;
Bežati pa celó nas Bog obvaruj,
Naš kralj begún! — To žalilo še le
Bi njega čast in narodno! Francoz
Pa ima v tem zlo unemljivo kri.
Zakaj se bati, ko ni treba? Ali
Ne služi kralju še armada zvesta?
Naj posadi — pa z umnim zmislíkom —
Le nekaj tisuč mož okolj Pariza,
Boš videl, kako votel je tvoj strah
Brezé. Že marsikdo je čutil slonov rivec,
Ko le pokazal mu je bič sovražni.
Kar je še najbolj pametno, sem rekel;
Pa brž je sklepa treba; sred težav
Se jih odkrižati, je večkrat pozno. —
Škor posvetila bode luč tud' tebi.
Čeravno misli tek drugam obračš,
Boš moral gledati strašivni svit,
Pred kterim bi zatínil rad oči.

Kondé (ponosen). Grof Mirabó je mojih misli, ki
Je takraj Rena najbolj bistra glava.

Brezé. Nikar mi ne govóri ti od njega.

Pač ko kameleon spreminja se
Ta samogoltnež, ravno kakor
Življenja solnce sije na-nj; dobiček
Mu greje mrzli drob srcá in glave,
In le na njega meri up njegov.

Kondé. Tako se tukaj govóri, ker kakor
Za jutra snežnika ponosno teme
Pozdravlja solnca prvi zor, tako
On milosti znad trona prve žarke
Uživa, in nekterim senco dela.

Pa kaj zato? On rešil bo kraljestvo,
Zakaj pogum ima in moder svét,
In ljud njegov je z dušo in s telesom.

Brezé. Druhal je slepa na obé očesi
Ko slepi element.

Kondé. Zdravnik je čas.

Če pa nagaja ji prevroča kri,
Ozdravi naj jo meč in bajoneta;
Pa morda že zadosti njunih bliskov
Mamivni strah in svit . . .

Brezé. Preglüh je meč,

Da, 'z nožnice potegnjen, bi se čist
U svojo mirno hišo spet povrnil.
Orožje več ne spi enkrat izdrto,
Zakaj iz duše srd je šinil va-nj,
Ki le po krvi hrepení, in duh
Škodljiv in hud živí v zvijačni rudi.

Kondé. Tako naj križem bi roké držali?
In zatajivši svojo moč, naj lev
Strahú opanjen leno gleda, ko
Mu deček krađe dragi plod pred njim?
Naj bi pojančeni molčali? Pravica
In varna moč pa ste pri nas?

(Kon. prih.)

*